

Vloer- bekledingen

MARMER EN CEMENT

homegrade
brussels

Een patrimoniale vloer

De vloerbekledingen in marmer en cement zijn zeer aanwezig in de Brusselse privé-architectuur en bepalen mee het karakter van onze woningen. Men treft ze aan in de inkomhallen, de gangen, de keukens, de kelders, en soms in de wintertuinen en de badkamers.

Geplaatst in de ruimtes die vaak gebruikt worden, geven ze blijk van een grote duurzaamheid in de tijd en van aanzienlijke technische kwaliteiten, zoals de slijtvastheid en het onderhoudsgemak.

Er dienen echter bepaalde voorzorgsmaatregelen genomen te worden om hun duurzaamheid te garanderen ; deze brochure geeft u alle nodige informatie voor de conservering en het onderhoud van uw marmer- en cementvloeren.

Vloerbekledingen in marmer

Tegelvloer in marmer

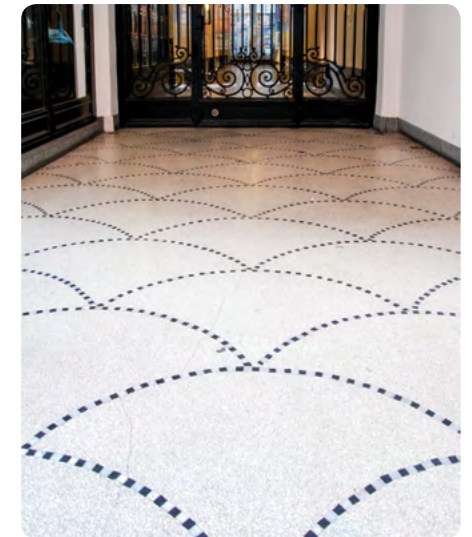
Het lichte marmer, aanwezig in de inkomhal van de neoklassieke woning in de vorm van een zwart-wit dambordpatroon, vindt men terug in de burgerwoningen en herenhuizen van het einde van de 19e eeuw. Het versiert de inkomhal van de luxueuze appartementsgebouwen van de jaren 30; de tegels vormen dan eenvoudige geometrische figuren. Het Belgische marmer, dat donker is, is dan erg in zwang. Na de Tweede Wereldoorlog gaat de voorkeur uit naar lichte marmer.

Mozaïek

Mozaïek, een oude techniek, kent in Brussel aan het einde van de 19e eeuw een herleving dankzij de knowhow van ambachtslui afkomstig uit het noorden van Italië. Mozaïek is samengesteld uit kleine kubusjes, inlegstukjes genoemd, die op een deklaag van kalkmortel en gemalen baksteen worden aangebracht. Het is zeer populair in de art-nouveau-architectuur, en wordt opgesmukt door een grote kleurenvariëteit: zwart, rood- en oranjetinten, geel, groen, wit... De bevoorradingsbronnen van marmer strekken zich tot ver buiten België uit: Italië, Frankrijk, Portugal, Noord-Afrika...

Granito

De granitotechniek is gebruikelijk tijdens het interbellum en kent zijn glorietijd in de jaren 30. Als voordelige bekleding maakt het granito gebruik van de recuperatie van de bijproducten van de grote marmerindustrie: de niet gebruikte marmerstukken worden verbrijzeld. Het is samengesteld uit marmerkorrels die met cement vermengd zijn, en het wordt rechtstreeks ter plaatse gegoten, samengeperst door een wals en daarna, wanneer het droog is, gepolijst. Mozaïekboorden bakenen het af en doen dienst als uitzettingsvoegen.

Appartementsgebouw
Kartuizersstraat, 1000 Brussel

Onderhoud

Marmeren vloeren, ondoorlatend en ongevoelig voor vuil, zijn gemakkelijk te reinigen. Voor vloeren in goede staat gebruikt men een mengsel van water en bruine zeep, Marseillezeep (drie soeplepels voor vijf liter water), of sodakristallen (één koffietas per liter water). Alle zure producten, zoals azijn en ontkalkingsmiddelen, moeten vermeden worden, ze tasten de steen en de filmvormende producten aan die op de oppervlakte een neerslag achterlaten, maken de kleuren dof en bespoedigen het aankoeven van vuil. Als de voegen en de mozaïeksteentjes niet in perfecte staat zijn, gebruikt men beter niet de stofzuiger, om het losmaken van de stukken niet te versnellen.

Wanneer men barsten vaststelt, het verlies van materie of een mankement van de legmortel, is het beter om de leemten onmiddellijk op te vullen met kalkmortel of pleisterkalk. Zo kunnen, in afwachting van een ingreep, waterinfiltraties of een versnelde slijtage van de materie worden voorkomen.

De professional kan gebruik maken van verschillende technieken om de luister van een marmeren vloer te doen herleven: natstralen, kristalliseren van de steen voor een blinkende afwerking, polijsten met poeder...

Restauratie

Omdat het een delicaat werk is, wordt de restauratie van vloerbekledingen in mozaïek en granito aan een conservator-restaurateur toevertrouwd. Zijn knowhow en zijn kennis zijn bepalend voor het zoeken naar marmers en de kleurschakering van de mortels. De meeste oude marmers zijn vandaag nog te vinden, maar de kleuren zijn soms lichtjes verschillend. Sommige marmers, zoals het groene marmer, zijn vrijwel verdwenen.

De restaurateur herkapt de boorden van de mozaïeksteentjes, die machinaal worden gezaagd, om hun het antieke uitzicht van manueel gehouwd steentjes te verlenen. Om de kleurschakering van de oude mortels te vinden, moet de restaurateur soms vele pigmentcombinaties uitproberen.

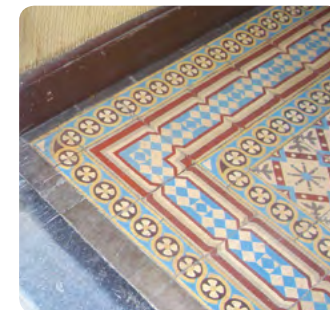

E. Blérot, omstreeks 1900, restauratiewerf. Generaal de Gaullelaan 39, 1050 Elsene
© F. Lombaers

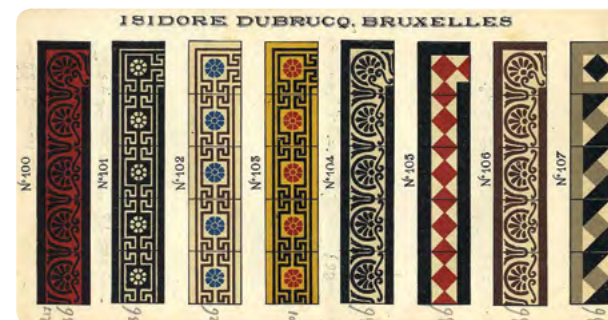
Cementtegels

Vanaf de jaren 1870 ontstaan er vele productiefabrieken in België, vooral in Brussel. Als standaardproduct, dat onderhoudsvriendelijk en betaalbaar is, kent het vlog een groot succes. De cementtegels, die in het begin een- of tweekleurig zijn, bieden daarna een grote variatie aan kleuren en patronen.

De cementtegels zijn gevormd uit een dunne bovenlaag van cement- en marmerpoeder, en uit een dikkere onderlaag, bestaande uit zand en cement. De verschillende kleuren van het patroon in de bovenlaag worden verdeeld met behulp van een roostertje met vakjes (stramien). De nog vochtige tegels worden in een zeer krachtige pers geplaatst. Daarna drogen ze gedurende een aantal weken op natuurlijke wijze.

Cedersstraat 12, Watermaal-Bosvoorde

Brusselse tegelfabriek Isidore Dubrucq
© Verz. AAM

Onderhoud

Door hun poreusheid zijn cementtegels gevoelig voor vuil, vlekken en vocht. Mits een regelmatig onderhoud kan men de voorrang geven aan zachte reinigingstechnieken, zonder water. Men kan een stofzuiger met een zachte borstel gebruiken. Als men met water reinigt, brengt men een kleine hoeveelheid water aan met behulp van een microvezeldweil. Indien nodig, kan men bruine zeep of Marseillezeep toevoegen aan het water (een handvol voor tien liter water). Vermijd zuren zoals azijn en basische producten zoals bleekwater. Om vuilkorsten of droge verfspatten te verwijderen, gebruikt men bij voorkeur een instrument dat geen krassen maakt op het oppervlak.

Moet een beschermingslaag aangebracht worden?

Vroeger gebruikte men bijenwas of lijnolie om de tegel "te drenken", om vlekken te voorkomen en de waterinfiltratie te beperken. Vandaag vermijdt men beter het gebruik van lijnolie omdat deze het vuil absorbeert en de bekleding geel maakt. In de meer delicate ruimtes, zoals de keuken of de eetkamer, kan men eventueel een beschermingsproduct aanbrengen, meer bepaald een boenwas op basis van bijenwas, te koop in gespecialiseerde winkels. Breng liever geen vernis aan, want deze verandert het uitzicht en de kleur van de tegel.

Herstelling

Controleer de staat van de voegen en de hechting van de tegels aan de legmortel om een versnelde slijtage, breuken of problemen van waterinfiltratie te vermijden. In afwachting van een ingreep kunnen de onvolledige ruimtes opgevuld worden met een kalkmortel of pleisterkalk, die nadien gemakkelijk te verwijderen zijn. De demontage van een bekleding in cementtegels vergt handigheid, en de interventie van een professional blijkt dikwijls noodzakelijk. Om de tegels niet te breken, verwijdert men ze met behulp van een watergekoelde diamantzaag. Om ze opnieuw te plaatsen, is het ideaal om hetzelfde product te gebruiken als het oorspronkelijke voor de plaatsing en het voegwerk.

Vervanging

De handelaars in recuperatiematerialen bieden dikwijls cementtegels aan voor doorverkoop. Het vervangen van oorspronkelijke tegels zal min of meer vlot verlopen naargelang van de populariteit van het patroon in die tijd.

De grondstoffen en de productiemachines zijn gelijk gebleven. Hoewel de meeste moderne patronen geïnspireerd zijn op de oude patronen, is de keuze heel wat beperkter dan voorheen. Voor bestellingen van een zekere omvang (grootte van een vertrek), is het mogelijk om reproducties van oude modellen "op maat" te laten maken.

Recuperatie cementtegels bij een doorverkoper
© Rotor

Meer links

Meer info over huisvesting, leefmilieu, stedenbouw, erfgoed, premies en financiële hulp in Brussel:

www.huisvesting.brussels

www.leefmilieu.brussels

www.stedenbouw.brussels

www.erfgoed.brussels

Nuttige lectuur

BAECK M., *Facilité artistique: (r)évolution des matériaux de construction décoratifs en céramique, ciment et verre*, dans *Pierre & Co*, Région de Bruxelles-Capitale, Bruxelles, 2010.

BAECK M., MEUL V., *Onderhoud van keramische en cementtegelvloeren*. Antwerpen : Monumentenwacht Vlaanderen vzw, 2012.

TOURNEUR F., *Les marbres du monde décorent la ville*, dans *Pierre & Co*, Région de Bruxelles-Capitale, Bruxelles, 2010.

Indien u een **ambachtsman** of bedrijf zoekt dat gespecialiseerd is in herstellings-, conserverings- of restauratiewerken van elementen van uw woning, bekijk dan www.beroepenvanheterfgoed.brussels.

Op deze website vindt u meer dan 150 professionelen die werkzaam zijn in het Brussels Gewest. Referenties en foto's van de werven helpen u de specialist voor uw project te kiezen.

Redactie: Céline Chéron, Homegrade

Uitgever: Homegrade

Datum en plaats van publicatie: Brussel, 2019

Fotoverantwoording: Homegrade, tenzij anders vermeld

AKOESTIEK

DUURZAME
GEBOUWEN

ENERGIE

HUISVESTING

ERFGOED

RENOVATIE

STEDENBOUW

Gratis infoloket:

 Queteletplein 7
1210 Brussel

van dinsdag tot vrijdag van 10u tot 17u
zaterdag (behalve schoolvakantie)
van 14u tot 17u

Infolijn:

 1810 van dinsdag tot vrijdag
van 10u tot 12u en van 14u tot 16u

Uw vragen per e-mail:

 info@homegrade.brussels

Publicaties

www.homegrade.brussels

Facebook

[@homegrade.brussels](https://www.facebook.com/homegrade.brussels)

**Beroepen van het architecturaal
patrimonium**

www.beroepenvanheterfgoed.brussels

www.homegrade.brussels

